

DOI: <https://doi.org/10.71404/PPSS.2025.2.15>

ІСТОРІЯ МІСТА КОЛОМІЯ У ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЙНИМ ВИКЛИКАМ

Роман Васильович ЗВАРИЧ,

канд. іст. наук, магістр права,
викладач суспільних дисциплін,

юрисконсульт Коломийського
педагогічного фахового
коледжу Івано-Франківської обласної
ради

<https://orcid.org/0000-0003-3936-3602>

The history of the city of Kolomyia in counteracting disinformation challenges

At the beginning of 2023 year, a new academic discipline "History of the Native Land" was launched at the Kolomyia Pedagogical Professional College of the Ivano-Frankivsk Regional Council at the initiative of Director V. Kovtun. During the genocide against the Ukrainian nation and the growth of hybrid threats, the preservation of national memory, in particular the local history of the Kolomyia region, plays an important role. The students of college are able to clearly identify themselves as belonging to the great Ukrainian nation on the basis of the historical facts of their native land in order to prevent anti-Ukrainian sentiments and to strengthen the Ukrainian state. The history of the native land is taught by the Ph. D. R. Zvarych.

Локальні дослідження мають неоціненну значимість у формуванні цілісної суспільно-політичної картини перебігу історичного розвитку Української нації. Місцева історія є саме тим унікальним заповнювальним стрижнем української загальнонаціональної історіографії, що дозволяє більш ґрунтовно пізнати історичні постаті, а також події та явища, які траплялися в минулому з огляду на терени рідного краю. На початку 2023 р. у Коломийському педагогічному фаховому коледжі Івано-Франківської обласної ради започатковано нову навчальну дисципліну "Історія рідного краю" з ініціативи директора В. Ковтуна.

Під час геноциду проти Українського народу та наростання гібридних загроз неабияке значення відіграє збереження національної пам'яті, зокрема локальної історії Коломийщини. В умовах воєнного стану та дезінформаційних викидів у реляційний простір України студенти коледжу мають змогу чітко ідентифікувати себе у приналежності до великого Українського народу на основі історичних фактів рідного краю з метою недопущення антиукраїнських настроїв і задля зміцнення Української держави.

Історію рідного краю викладає кандидат історичних наук (доктор філософії) Р. Зварич. Уже перші заняття показали, що студенти зацікавлені матеріалом, ретельно готують повідомлення, застосовують

мультимедійні технології. Так, студенти презентують тему “Пожежно-гімнастичні товариства “Січ” на Коломийщині на початку XX ст.”, а також акцентують на суспільно-політичній та державно-правовій вагомості створення адвокатом К. Трильовським “Січей”, які відтворювали дух Запорізької Січі, переросли у військову організацію Українські Січові Стрільці, правонаступниками яких сьогодні являються славнозвісні Збройні Сили України. Наголошується на історичній події 2010 р. як моменті відродження української традиції та відновлення січового руху в Коломії директором Коломийського педагогічного коледжу Валерієм Ковтуном та адвокатом Михайлом Петрівим [1; 2, с. 3; 3, с. 212].

Варто зауважити, що вивчення історії рідного краю провадиться як традиційними формами організації освітньої діяльності, так і за допомогою інтерактивних методів навчання, зокрема на заняттях з історії рідного краю системно застосовуються екскурсійно-музеезнавча форма пізнання навчального матеріалу, під час якої студенти Коледжу ознайомлюються з музейною діяльністю м. Коломия, вивчають музейні експозиції, починаючи від археологічних знахідок первісного суспільства, особливо зупиняючись на австрійському, польському періодах рідного краю, продовжуючи суспільно-політичними експозиціями новітньої історії, які мають значення для розвитку української самосвідомості [4]. Так, у жовтні 2023 р. до Дня захисників і захисниць України було проведено екскурсійне заняття з історії рідного краю в Музеї історії м. Коломия, впродовж якого здобувачі освіти слухали історичні розповіді наукової співробітниці Мирослави Кочержук про експозиції “Січ”, “Сокил”, “Українські Січові Стрільці” [5].

Студенти проявляють зацікавленість у розгляді тематики навчального курсу, про що свідчить студентсько-педагогічне партнерство при підготовці освітнього медіаконтенту “Березнева Коломия в історії ЗУНР” [6]. Неодмінно заслуговують уваги лекції професорсько-університетського рівня, який також досягається у перебігу компетентної підготовки здобувачів освіти. Зокрема, 22 листопада 2023 р. для студентів Коледжу була проведена лекція професора Прикарпатського національного університету І. Монолатія [7] на тему “Коломия в часи ЗУНР”. Коломиезнавець проводив паралелі між революційними подіями 1918 р. у Коломії та сьогодишнім воєнним станом в Україні.

Чинний стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності Початкова освіта, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 13 липня 2021 р. № 801, як і Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 р. № 408, передбачають можливість введення навчального предмета/дисципліни “Історія рідного краю” поряд з вивченням загальної історії України в контексті чи окремо від всесвітньої історії.

Слід доповнити, що концепт “Історія рідного краю” не є новим в освітньому середовищі, зокрема для закладів загальної середньої освіти: історія рідного краю – Запоріжжя, що було доведено до широкого загалу ще на початку 2000-х рр. [8]; історія рідного краю - Дніпропетровщини [9]; історія рідного краю - Закарпаття [10]; історія рідного краю - Київщини, Харківщини, Кіровоградщини, Полтавщини, Тернопільщини [11]; історія рідного краю – Волині [12]; історія рідного краю – Черкащини [13].

Розроблено також силабус навчальної дисципліни “Історія рідного краю” історичного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини [14], робочу програму навчальної дисципліни “Історичне краєзнавство у старшій школі” у Національному університеті “Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка” [15].

Таким чином, вивчення локальної історії Української нації в різних куточках Української держави є пріоритетним напрямом української освітньої політики. При цьому новацією у нашому випадку є те, що станом на початок 2023 р. “Історія рідного краю” (Коломия й Коломийщина) як навчальна дисципліна була введена в навчальний план підготовки здобувачів освіти закладу фахової передвищої освіти, а у 2023/2024 н. р. розширено програму її вивчення.

Не можемо не згадати про місто над Прутом – Коломию як літописне городище, про яке описується ще у Галицько-Волинському літописі від 1241 р. [16, с. 18], чим може відзначитися не кожен населений пункт України. Батьком історії рідного краю – Коломиї й Коломийщини - заслужено визнається видатний український вчений-історик, професор В. Грабовецький [17].

Місто Коломия завжди було, є і буде об’єктом, предметом різнобічних зацікавлень, наприклад, восени, 23 жовтня 2023 р., телеканал ТЕТ публічно розпочав спотворення образу Коломиї [18], констатуючи на культурній відсталості міста Коломиї, його міщан [19], словами, що у серіалі “героїня проходить шлях трансформації ... та стає кращою”.

Надважливо, що в умовах правового режиму воєнного стану, зростання гібридних загроз, інформаційно-пропагандистського, морально-психологічного тиску на суспільну свідомість [20], під час геноциду проти Українського народу [21; 22] у Коломийському педагогічному фаховому коледжі Івано-Франківської обласної ради культивується українська самобутність у процесі вивчення історії рідного краю. Студенти нашого Коледжу знають, хто вони є і чиї вони діти, адже саме у м. Коломия 6 червня 1902 р. постали Збройні Сили України в образі “Січей” великого українця К. Трильовського, початки яких з с. Завалля, що на Снятинщині Покутської землі. Утвердження української національної безпеки на культурному фронті закріплено Державною прикордонною службою України у музичному кліпі “Коломийка про москалів” [23].

Отже, новаторська навчальна дисципліна “Історія рідного краю (Коломия й Коломийщина)” є тією віхою освітньої діяльності, яка формує громадянське суспільство, здатне до зміцнення національної безпеки в умовах протидії дезінформації під час геноциду проти Українського народу.

Список використаних джерел:

1. Історія рідного краю. Коломийський педагогічний фаховий коледж Івано-Франківської обласної ради. URL: <https://pedcollege.kolomyia.org/istoriia-ridnoho-kraiu/>
2. Ініціативи. Вивчай історію рідного краю. Галицька просвіта. 2023. № 7 (945). С. 3.
3. Петрів М., Ковтун В., Мандрусяк У. Сучасні традиції Січового руху: відновлення Січових свят у Коломії (2010-2014 рр.). С. 211-237.
4. Екскурсійне заняття з історії рідного краю у Музеї історії міста Коломії. URL: <https://pedcollege.kolomyia.org/ekskursijne-zaniattia-z-istorii-ridnoho-kraiu-u-muzei-istorii-mista-kolomyi/>
5. Екскурсійне заняття з історії рідного краю у Музеї історії міста Коломії. URL: <https://pedcollege.kolomyia.org/ekskursijne-zaniattia-z-istorii-ridnoho-kraiu-u-muzei-istorii-mista-kolomyia/>
6. Березнева Коломия в історії ЗУНР. Youtube.com. Коломийський педагогічний: URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IrYNbziakKk>
7. Монолатій І. Коломийська громада в добу Західноукраїнської Народної Республіки: історія, досвід, традиція.
8. Історія рідного краю 5-11 класи. Запоріжжя. URL: <https://www.calameo.com/search#search-%20Історія%20рідного%20краю/books>
9. Історія рідного краю. Дніпропетровщина. URL: <https://bazilevskaya.jimdofree.com/вивчення-історії-рідного-краю/>
10. Історія рідного краю. Закарпаття. URL: <https://ru.scribd.com/document/614885331/Програма-ІСТОРИЯ-ЗАКАРПАТТЯ-2020>
11. Навчально-методичне забезпечення використання краєзнавства в освіті. Педагогічний музей України Національної академії педагогічних наук України. URL: http://pmu.in.ua/nogroup/navc_metody_zabezp_kraezn_osvit/
12. Василенко Н. В., Муляр О. П. Сторінками історії рідного краю. *Педагогічний пошук*. 2018. № 2. С. 61–65.
13. Історія рідного краю. Черкащини. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/istoriyu-ridnogo-kraiu-za-novim-pidruchnikom/>
14. Дабіжа А. С. Силабус навчальної дисципліни “Історія рідного краю”. URL: https://history.udpu.edu.ua/images/Силабуси/Силабуси_кафедри_історії_України/Історія_рідного_краю.pdf
15. Яснівська Л. В. Робоча програма навчальної дисципліни “Історичне краєзнавство у старшій школі”. URL: https://inst-hist.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/istorychne-kraeznavstvo-u-starshij-shkoli_014.pdf
16. Грабовецький В. Історія Коломії. З найдавніших часів до початку XX ст. Ч. I. Коломия, 1996. 174 с.
17. Гуржій О. Грабовецький Володимир Васильович. *Український історичний журнал*. 2015. № 6. С. 232. URL: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2015_6_19
18. Чиченіна Л. Мер Коломії звинуватив телеканал ТЕТ у приниженні мешканців міста в серіалі “Встигнути до 30”. URL: <https://detector.media/medialife/article/219223/2023-11-10-mer-kolomyi-zvynuvatyv-telekanal-tet-u-prynyzhenni-meshkantsiv-mista-v-seriali-vstygnuty-do-30/>
19. Позиція телеканалу ТЕТ щодо дискусії навколо комедійного серіалу “Встигнути до 30”. URL: <https://tet.tv/novyny/poziciya-telekanalu-tet-schodo-diskusii-navkolo-komediynogo-serialu-vstignuty-do-30>

20. Про невідкладні заходи щодо консолідації українського суспільства : Указ Президента України від 14 лютого 2022 р. № 53/2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2022#doc_info

21. Про Заяву Верховної Ради України “Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні” : постанова Верховної Ради України від 14 квітня 2022 р. № 2188-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2188-IX#doc_info

22. Situation in Ukraine. Trying individuals for genocide, war crimes, crimes against humanity, and aggression. *International Criminal Court*. 01/22. URL: <https://www.icc-cpi.int/situations/ukraine>

23. Коломийка про москалів. Youtube. com. Державна прикордонна служба України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UhzsWzhz7Bc>